

הדף היומי

עלון יומי ללומדי הדף היומי יו"ל ע"י "מדרשית הדף היומי פ"ת"
מסכת בבא בתרא - דף ע עא עב

!!! מקום זה מיועד להנצחה !!!

סיכום הדף

נושא היום: שויר בשדה. מפקיד בשטר. מה לא נכלל במכירת שדה. מקדיש שדה

דף ע

לדעת רב, כאשר משייר "אילן" הגדרתו שבגובה עד כדי שצריך לעלות אליו בדקל, אולם אין גובה כ"כ לא שיירו. **לדעת דייני מלה**, אילן שאין מעכב את שול השור כאשר עובר תחתיו, אינו שויר שאינו מוגדר לאילן. אולם אם האילן מעכב את השור ואינו מתכופף מחמת עולו של שור, שייר. **ואמרו בגמ'** שלא נחלקו, אלא **רב דיבר** על דקלים, **ודייני מלה עסקו** באילנות רגילים.

שאל רב אחא בר הונא את רב ששת, אן אמר למעט חרוב פלוני או שקמה פלוני, האם כוונתו למעט אותם בלבד, או אף את שאר העצים מסוג זה. **אמר לו ר"ש**, לא קנה אף את שאר האילנות מאותו סוג. **והעמידה גמ'** את הברייתא שמבואר שאם אמר חרוב פלוני לא קנה, שהכוונה כדברי ר"ש שלא קנה הכל, ולא רק את אותו אילן, **והראיה** שאם מיעט המוכר ואמר חוץ משה פלונית, ויש לו עוד שדות, לא קנה אף את שאר השדות ולא רק את השדה שעליה אמר "חוץ".

וי"א ששאל ר"א את ר"ש, כאשר אמר חוץ מחצי חרוב או חוץ מחצי שקמה, את שאר האילנות בודאי שלא קנה, אולם לגבי האילן שאמר עליו חצי האם כוונתו לשייר אף את החצי השני או למוכרו. **אמר לו ר"ש** שייר הכל ולא קנה הלוקח. **והעמיד רב** **ששת את הברייתא** שמבואר בה שחצי חרוב לא קנה, שאין הכוונה על אותו חצי בלבד, אלא על כל האילן. והראיה ממכר שדה למעט חצי שדה פלונית, שלא קנה אף את החצי השני.

שאל רב עמרם את רב חסדא, מפקיד מעות וכתב שטר, ואמר הנפקד החזרתי. האם נאמן מחמת מיגו שיכל לטעון נאנסו, או שיש טענה של שטרך בידי מאי בעי, א"כ מוכח שלא השיב את הפקדון. **רב חסדא**, אמר שנאמן השומר. **שאל רב עמרם**, מדוע לא יאמר המפקיד שטרך בידי מאי בעי. **אמר לו רב חסדא**, והרי אם יאמר להדיא נאנסו, לא יוכל לומר שטרך בידי, שאין לזה קשר לטענה, כך הוא הדין במיגו. **אמר רב עמרם**, הרי כאשר טוען נאנסו יש לו חיוב שבועה. **אמר לו רב חסדא**, אף כוונתי הייתה שנאמן בשבועה.

רצו לתלות במחלוקת תנאים, יתומים שהוציא עליהם שטר כס, היינו תבע אותם להשיב כסף שניתן לאביהם לצורך עיסקא, **לדייני מלה**, נשבע ונטול. **ודייני ארץ ישראל**, גובה רק מחצה. וסברו כולם כדעת נהרדעי, שעיסקא היא חצי מלה וחצי פקדון, היינו שעל חצי מלווה חייב המקבל אחריות בצורה מלאה, ועל הפקדון פטור באונס וכו'. **ונחלקו**, האם יכול לטעון כלפי היתומים שטרך בידי מאי בעי, **דייני מלה סברי**, שיכול לטעון כנגד היתומים מחמת ראיית השטר, ולכן גובה אף את המחצה פקדון. **אולם דייני ארץ ישראל סברי**, שיש להם מיגו של נאנס כלפי חצי הפקדון ולא מועיל טענת שטרך בידי מאי בעי, כדברי רב חסדא. **זוחה גמ'**, שלדעת כולם יש נאמנות ע"י מיגו של נאנסו ואין טענת שטרך בידי מועילה ככה"ג כדברי רב חסדא, **ונחלקו** האם יש לתלות שאביהם השיב את הכסף, **לדעת דייני מלה**, אם היה משבי את הכסף היה אומר להם אביהם. **ודייני ארץ ישראל סברי**, שמא מלאך המוות אנסו ולא הספיק לומר להם.

שלו רב הונא בר אבין, הפקיד אצל חברו בשטר ואמר לו החזרתי נאמן. ובשטר היוצא על היתומים, נשבע וגובה כולו. **ולכאורה** בפקדון פסק כרב חסדא שנאמן השומר, ובשטר על היתומים פסק שאין נאמנים היתומים. **מבאר גמ'**, שסבר שאם אביהם היה משיב, היה אומר להם. פסק רבא, בשטר היוצא על היתומים כדייני ארץ ישראל שנשבע וגובה חצי. **מר זוטרא** פסק כדייני מלה, **והבינה גמ'** שכוונתו הייתה, שגובה את הכל. **אבל אמר מר זוטרא לרבינא**, שהם הפכו את השיטות, נמצא שלפי דבריהם דייני מלה אמרו שגובה רק חצי.

דף עא

במכירת שדה, אף שאמר היא וכל מה שבה, ממועט (ע"י לעיל סח, ב, סט, א): בור, גת ושובר, והדברים הנ"ל בין בשימוש ובין שהם חרבים. **כאשר** מוכר את השדה, **לדעת ר"ע** צריך המוכר לרכוש דרך מהלוקח כדי להגיע לבור וכו'. **לדעת רבנן**, שייר לעצמו דרך. **ואם אמר להדיא** שמוכר את השדה חוץ מהדברים הנזכרים, אף לר"ע שייר לעצמו דרך.

אם מכר לאחר את השובר הגת וכו', **לדעת ר"ע**, לא צריך לרכוש דרך. **לרבנן**, צריך לרכוש דרך. **אולם אם נותן במתנה**, הכל נכלל במתנה, **וכן האחים שחלקו** בירושה, זכה כל אחד בכל מה שבתחום השדה. **וכן אם החזיק בנכסי הגר** שאין לו ירושים, זכה בכל. **אדם שהקדיש שדה**, **לדעת רש"י**, הקדיש הכל. **לדעת ר"ש**, לא הקדיש אלא את החרוב מורכב, ושקמה זקנה, ולא את שאר הדברים.

ביאר יהודה בן נקוסא לפני רבי (למקומו), שההבדל בין מכר שלא מכר הכל לבין מתנה שנתן הכל, שבמתנה אם רצה למעט לעצמו ולשייר במתנתו, היה לו לפרש. ובמכר, אין צורך לפרש.

אדם אמר לפני מותו תתנו לפלוני בית המחזיק 100 חביות, ונמצא בית המחזיק 120. **אמר מר זוטרא**, שנתן רק בית המחזיק 100 ולא יותר. **אמר לו רב אשי**, והרי למדנו שזה הדין במכר, אולם במתנה, הכל נותן שנותן בעין יפה נותן.

התבאר במשנה, שמקדיש, לרבנן הקדיש הכל, ולר"ש ממועט הכל למעט חרוב מורכב ושקמה. **אמר ר"ה**, אמנם פסקו רבנן, שאם קנה ב' אילנות, לא קנה את הקרקע שמתחתם. **אולם** אם מכר את הקרקע, ושייר ב' אילנות, שייר אף את הקרקע. **הבינה גמ'** שדין זה הוא אף לר"ע שמוכר בעין יפה מוכר, אולם לגבי אילנות שמקלקלים את הקרקע, שייר לעצמו המוכר כדי שלא יאמר לו הלוקח עקור אילנותיך. **שואלת גמ'**, **כאמור לדעת ר"ש** מקדיש רק חרוב ושקמה, והטעם מבואר בבבביתא, היות והם יונקים מקרקע ההקדש. **ולדברי ר"ה** הרי השאיר לעצמו קרקע שמתחתם ולא יונק מן ההקדש. **מבאר גמ'**, שר"ש אמר את דבריו לר"ע שנותן בעין יפה ולא משאיר לעצמו מאומה, א"כ ר"ה שאמר את דינו ביאר רק לרבנן ולא לר"ע. **אולם יש חידוש בדברי ר"ה** לשיטת רבנן, שיכול אח"כ לטעת אחרים במקומם.

דף עב

עלה לנו ששיטת ר"ש כשיטת ר"ע, שהמקדיש בעין יפה מקדיש. **שואלת גמ'**, למדנו שאם **הקדיש ב' אילנות הנטועים** בשיעור של "שדה אילן" היינו עשרה אילנות בטווח של בית סאה, **הקדיש** אף את הקרקע ואילנות שביניהם. **וכאשר** מעוניין לפדות מן ההקדש, פודה כדין פדיון הקרקע המבואר בתורה, 50 שקל כסף לשיעור קרקע הראוי לזרוע בה כור שעורים. **אולם** אם לא הקדיש את האילנות בצורה זו, היינו הקדיש פחות קרקע או פחות אילנות או הקדיש את האילנות בצורה זו, לא נתפסת הקדושה על הקרקע עצמה, **וכאשר פודה**, פודה לפי האילנות שפודה ולא את הקרקע. ואף אם הקדיש אילנות ואח"כ הקדיש קרקע, פודה את האילנות, ואח"כ פודה את הקרקע כדין פדיון קרקע.

מבררת גמ', שאם דין זה הוא **לר"ע או לרבנן**, הרי במקדיש הם שווים שמקדיש בעין יפה, א"כ היה לו לפדות תמיד את הקרקע והאילנות היו נפדים מחמתם. **אלא זו שיטת ר"ש** של המשנה שלנו, שמקדיש לא מקדיש את הקרקע. ור"ש לא אמר את דבריו לשיטת ר"ע, שהרי אם מוכר בעין יפה, כ"ש מקדיש. **אלא אמר את דבריו לרבנן**, שאף מקדיש משייר לעצמו זכות. א"כ לא ניתן להעמיד את דברי ר"ה אלא בדברנו, ור"ש סובר כר"ע, שהרי כאמור ר"ש אמר את דבריו בשיטת רבנן. **ובאמת קשה בדברי ר"ש עצמו**, מדוע ביאר שהטעם שמקדיש רק חרוב ושקמה משום שיונקים מההקדש, הרי כמבואר בבבביתא לא מקדיש את הקרקע כלל. **אלא מבאר גמ'**, שר"ש אמר לשיטת רבנן, הוא עצמו סובר שאף מקדיש בעין רעה מקדיש, ושייר לעצמו בקרקע. **אולם** לדברי רבנן, שיאמרו שהקדיש רק את החרוב והשקמה. **ואמרו** לו רבנן, שאין הבדל שלדעתם מקדיש הוא כנותן מתנה ובעין יפה.

התבאר בגמ', שהברייתא היא כשיטת ר"ש, ואף במקרה שהקדיש אילנות ואח"כ קרקע, פודה אילנות ואח"כ את הקרקע, **שואלת גמ'** הרי שיטת ר"ש ששעת הפדיון היא קובעת, וא"כ יפדה את הקרקע ומיילא יפדו אף האילנות. **מבאר גמ'**, שלא אמר ר"ש שהולכים אחר שעת הפדיון, אלא במקום שיש דקדוק מהפסוק. כפי שיבואר להלן.

מבואר בבבביתא, אדם **שרכש שדה מאביו**, והקדיש את השדה, **אח"כ** מת האב, דין פדיון השדה כ"שדה אחוזה" שנפדית לפי המבואר בתורה בשיעור של 50 שקל כסף לתקום זריעת כור שעורים, **המקור לר"ש ור"י**, "ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחזתו יקדיש", והשדה הזאת בשעה שרכשה הייתה ראויה לבא לו בירושה. **אולם לדעת ר"מ**, המקור מתפרש על מת אביו ואח"כ הקדיש. ואילו ר"ש ור"י סברו שאין צורך בלימוד מפסוק על אופן שהקדיש לאחר שמת אביו. **והבינה גמ'**, שהרי בפסוק לא מבואר במפורש מה מוגדר "שדה אחוזה" ואולי יש באמת מקום לפרשו כר"מ, ומנין לר"ש ור"י לפרשו אף באופן שהקדיש לפני מותו של האב, **אלא בהכרח** סברו שתמיד הולכים לפי שעת הפדיון, ובשעת הפדיון כבר ירשה מאביו ומוגדר לשדה אחוזה, **א"כ אף במקרה של הברייתא** שהקדיש אילנות ואח"כ קרקע, מדוע לר"ש פודה אילנות וקרקע בפרד, ולא מתייחסים לשעת פדיון.

מבאר רבנן, ר"ש ור"י סברו שלא הולכים אחר שעת הפדיון, **אולם בנושא של שדה אחוזה** דקדקו את לשון הפסוק "אשר לא משדה אחוזתו" **ודרשו** שכל שראויה להיות שדה אחוזה מוגדר לשדה אחוזה, ולא מחמת שהולכים אחר שעת פדיון.

אמר ר"ה חרוב המורכב ושקמה זקנה, **יש להם דין אילן** באופן שהקדיש או מכר ג' אילנות, ב' רגילים וא' מחרוב או שקמה, הרי יש לקונה אף את הקרקע. **ויש להם דין קרקע**, שלא נמכר בכתב ממכירת שדה.

עוד אמר ר"ה, קבוצת שיבולים שיש בהם שיעור סאתים, **יש לו דין עומר** לגבי דין שכחה, שב' עומרים ואותו עומר גדול אין בו דין שכחה. **ויש לו דין גישה**, שאם שכחו בפני עצמו אין בו תורת שכחה.

אמר רבה בר בר חנה בשם ר"ל, הקדיש שדה שיש בה חרוב ושקמה, מחלוקת רבנן ורבי מנחם ברבי יוסי, **ובא להשמיע** שרבי מנחם ברבי יוסי, סבר כר"ש של המשנה שלנו.

הדרן עלך המוכר את הבית

הדף היומי

עיונים על הדף

עקרי הדינים בפדיון "שדה אחוזה"

בסוגיא אנו לומדים כמה וכמה הלכות של דיני הקדש בשדה אחוזה וצורת הפדיון, כאשר הוקדשה הקרקע וכאשר הוקדשו האילנות. וכן לגבי דין הבן בהקדשת הקרקע שירש.

אמרה התורה "ואם משדה אחזתו יקדיש איש לד' והיה ערכך לפי זרעו זרע חמר שערים בחמשים שקל כסף" (ויקרא כז, טז) ביאר רש"י (שם) והיה ערכך לפי זרעו, ולא כפי שוויה אחת שדה טובה ואחת שדה רעה, פדיון הקדשן שוים. בית כור שעורים בחמשים שקלים כך גזירת הכתוב. והוא שבא לגאלה בתחלת היובל. ואם בא לגאלה באמצעו נותן לפי החשבון סלע ופונדיון לשנה לפי שאינה הקדש אלא למנון שני היובל, שאם נגאלה הרי טוב, ואם לאו הגזבר מוכרה בדמים הללו לאחר ועומדת ביד הלוקח עד היובל כשאר כל השדות המכורות, וכשהיא יוצאה מידו חוזרת לכהנים של אותו משמר שהיובל פוגע בו, ומתחלקת ביניהם, זהו המשפט האמור במקדיש שדה.

כתב החינוך (מצוה שנה) מצות מעריך שדה שיתן בערך הקצוב בפרשה. לדון בדיון ערכי שדות, כלומר המקדיש שדהו ורצה לפדותו שיתן בערך הקצוב בפרשה "זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף" לכל שני היובל, שהם מ"ט שנה.

ולפי החשבון מכוון יהיה ערך שדה הראוי לזרוע חומר שעורים, סלע ופונדיון לשנה, לפי שהשקל האמור בתורה הוא הנקרא סלע סתם בלשון חכמים, והגרה האמורה בתורה היא המעה הבדרי חכמים, והוסיפו חכמים על השקל הנקרא סלע כמו שאמרנו, שנות, והסלע זה שוה ארבעה דינרין, והדינר שש מעין והמעה שני פונדיון, נמצא לכל שנה סלע ופונדיון, שאף על פי שהסלע מ"ח פונדיון לפי חשבוננו זה, מכל מקום הוצא ליקח סלע מן השולחני, מ"ט פונדיון הוא צריך לתת, כדי שיריח בו השולחני פונדיון אחד, ואחר שהוא צריך לתת מ"ט פונדיון, כפי החשבון שיהיה המקדיש מן השולחני מחשבין לו שיד הקדש על העליונה לעולם.

ואחד המקדיש שדה טובה שאין בכל ארץ ישראל כמותה, או שדה רעה שאין כמותה לרוע, כזה מעריכין אותה, שלא רצה הכתוב לחלק בענין זה, והשוה כל הקרקעות לערך אחד.

ואחר שפירשנו השקלים, ראוי שנפרש שיעור ה"חומר" כמה הוא. דע שהחומר הוא מדה אחת שנקראת "כור", והכור הוא שני לתכים, והלתך ט"ו סאין, נמצא החומר שלשים סאין, שהן י' אופה, שהאופה שלש סאין. ידוע הדבר. וכבר ידענו גם כן מדברי רבותינו זכרונם בלכר (עירובין כג, ב) שמקום שיש בו חמשים אמה על חמשים אמה הוא בית סאה, כלומר שהוא מזרע סאה שעורים, והן אלפיים וחמש מאות אמה בתשבורת. נמצא שמקום הראוי לזרוע חומר שעורים שהוא שלשים סאין, יש בו חמשה ושבעים אלף אמה בתשבורת.

וכיצד דרך החשבון בערכי שדות, "שדה אחוזה" חלוק בענינו משדה מקנה. וכשמודדן אותה אין מודדן בה אלא מקומות הראויין לזריעה. וערכה הוא הקצוב בתורה, זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף, כמו שביארנו, בין יפה בין רעה, ומוסיף חומש על הערך הזה הקצוב. וכלל זה יהיה בידך בכל חומש האמור בתורה, שהוא רביעי הקרן, כדי שיהא הקרן עם החומש הנוסף עליו הכל חמשה ואם כל השדה שהקדיש אינה ראויה לזריעה כלל, פודין אותה בשוויה.

ואי זו היא נקראת "שדה אחוזה", זה שדה שירשה האדם ממורישיו. ו"שדה מקנה" הוא שדה שלקחה אדם משלו, או שזכה בה בשום צד שלא מחמת ירושה.

ודין ה"מקדיש שדה מקנתו", ששמין אותה בשוויה, רואין כמה שוה עד שנת היובל. ואם הדין המקדיש אינו מוסיף בה חומש, ופדינהו לבדק הבית כשאר ערכין ודמים. וכשיגיע היובל תחזור השדה לבעלים שמכרוה, בין שפדית מיד הגזבר על יד שום אדם ויוציאה מתחת ידו, בין שלא נפדית ויוציאה מיד הקדש, חוזר לעולם לאשר לו אחוזת הארץ ואינה יוצאה לכהנים, לפי שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, וזה הקרקע לא היה ללוקח כי אם עד שנת היובל.

ולא כן **"שדה אחוזה"**, שאם הגיע היובל ולא פדאוה הבעלים מיד הקדש, או מיד אחר שקנאה מן ההקדש הכהנים נותנין דמיה, לפי שאין הקדש יוצא בלא פדיון, והיא אחוזה להם לעולם, ואותן הדמים נופלין להקדש בדיק הבית.

בזמן הזה כבר אמרו חכמים שאין מקדישין ולא מחרימין ולא מעריכין, ומכל מקום אם עבר והקדיש קרקע עכשיו לבדק הבית, אפשר ליה בתקנה כדשמואל שמחללו על שוה פרוטה או יותר ומשליכם לים המלח, ואם אינו רוצה בתקנה זו, נראה ודאי שיש לו להעריכו כחשפט שכתבנו ומשליך הדמים לים המלח, כדי שלא יהיו למכשול לו או לבניו, מוטב יאבדו ולא יכשלו בהם בני אדם משיניחם בקרן זוית לבדק הבית, כי לעתיד לא נחסר ממון לחזק את בית אלקינו.

"אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט"

הקדש חל ע"י דיבור כמבואר בכמה מקומות בש"ס, בפשטות הבנה זו אומרת, שכדי להעביר חפץ מרשות מוכר לרשות קונה במערכת הקניינים צריך לעשות מעשה קנין המועיל בחפץ. אך התחדש בדינו הקדש שמועיל אמירה בלבד, והתוצאה תהיה זהה לדיון הדיוט במעשה, האמירה וההקדשה תועיל כמו מעשה קנין בהדיוט.

בגמ' בשקלים (ה, א) למדנו, אדם שהפריש מחצית השקל לצורך בית המקדש, ואבד הממון המוקדש, שיטת ריו"ח, חייב באחריותו עד שימטרנו לגזבר. רבי שמעון בן לקיש אומר הקדש ברשות הגבוה בכל מקום שהוא. נחלקו רבי יוחנן ור"ל האם יש חיוב אחריות על דבר שהוקדש ואבד לעת רבי יוחנן יש חיוב אחריות כל עוד לא נמסר לידי הגזבר אולם לפי ר"ל ברגע שהקדיש מוגדר הדבר ביד גזבר ואין עליו תביעה אף אם אבד.

הענין האמור כאן בפשטות לפי דעת ר"ל שאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ביאור הדבר, אומרת הגמ' בחולין (קלט, א) "כל היכא דאיתא בי גזא דרחמנא איתא". כלומר כל היכן שנמצא נמצא הוא ברשות גבוה. ולכן אין אחריות על המקדיש. אמנם לפי דעת רבי יוחנן צ"ל שעדיין יש לו חיובי שמירה.

בתוס' (יבמות צג, א ד"ה קנייה) מבואר ש"אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט", אין הביאור בתורת משל שדין ההקדש חל ע"י אמירה ומועיל כמו במסירה. לשונם מורה שההקדשה היא היא הנתניה לגבוה. ואפילו שהקדש לא קיבלו מאומה, בכ"ז ההקדשה חלה. וזה הביאור בדברי ר"ל שסובר שבאופן שאבד החפץ הקדוש אין חייב באחריות, כיון שברשות גבוה בכל מקום שהוא מחמת לד' הארץ ומלוואה.

ובאמת צריך להשכיל אם עדיין לא הגיע החפץ לידי של גזבר מדוע מועילה ההקדשה. ביאור הדבר (והרבה האריכו באחרונים ואכמ"ל), הקדש של חפץ אינו צריך להיות ע"י "מסירה" לרשות ההקדש, היות וכאמור אמרו בגמ' "כל היכא דאיתא בי גזא דרחמנא איתא", ברגע שהקדיש אדם חפץ הוא יצר בתוך החפץ חלות של קדושה שמעתה כל דיני החפץ משועבדים לפי כללי בית המקדש, ממילא אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט זה לא דמיון, אלא ההקדשה, זה עצמו יוצר את המסירה לתוך מציאות הקדושה, ולכן כמו שיש איסור להשתמש בחפץ זה כל בו קדושה.

דבר היונק מהקדש אסור בהנאה.

שיטת ר"ש שאם הנקדיש את השדה, הקדיש רק את החרוב והשקמה, שניקתם אסורה כיון שהם יונקים מההקדש.

אמרו בגמ' (יומא כב, ב) אמר רב אושעיא בשעה ששנה שלמה בית המקדש נטע בו כל מיני גידים של זהב והיו מוציאין פירותיהן בזמן וכשהרוח מנשבת בהן נושרין שנאמר "רעש כלבנון פרוי" וכשנכנסו נכרים להיכל יבש שנאמר "ופרח לבנון אמלל" ועתיד הקדוש ברוך הוא להחזירן שנאמר "פרח תפרח ותגל אף גילת ורגן כבוד הלבנון נתן לה".

גמ' זו מובאת בש"ס (לט, ב) ביאר המהרש"א מדוע היו צריכים להמתין שהרוח תנשב ותפיל את הפירות, (מדוע) ביאר רב המהרש"א מדוע היו צריכים להמתין לק"מ. היות והרש"א אומר שאולי צ"ל שבזמן שהרוח נשבה הפירות היו מרעישים. מבאר המהרש"א, שאין הכוונה לפירות ממש הראויים לאכילה, אלא פירות של זהב היה עושה שלמה המלך ומאותן פירות של זהב היה פרנסת כהנים לכל צרכיהן. ולכן לא היו לוקטים אותן פירות אחר גידולן כדרך שאר פירות, אלא עד שהיו נושרין מפני שהיו הפירות ממש של זהב, ולא ידעו שעת גמר בישולן וגידולן.

בשפ"א ביאר מדוע שלמה המלך נטע אילנות במקום המקדש. עשה כן כדי להראות שכל הפירות יש להם יניקה ממש, ומה שלא עשה של עץ ממש, כמו כל הפירות שגדלים מן העץ י"ל שאסור משום לא תטע כל עץ וגו' אבל של זהב מותר דדוקא עץ אסרה התורה.

בכמה מקומות מביא הרב דסלר במכתב חמליהו מדרש שמקום השראת השכינה הוא מקום היניקה של כל המעלות הרוחניות שיש בעולם והם מפרנסות את כל הצרכים הגשמיים שיש בעולם. והיות כזו הארץ הוא עגול שורש היניקה של כל העולם והיותו וההתפשטות נעשית כביכול על זופן הכדור הרי אף שהכל יצא מנקודה אחת ככל שמתרחקים מהנקודה הקווים נפרדים ונעשים יותר ויותר מרוחקים. לכן פרי הגדל בארץ זו לא יצליח בארץ אחרת. שלמה המלך ידע להבחין היכן נמצא כל קו וקו של אותו גידול. (מהתנחומא פרשת קדושים ס"ו י' ד"ה כי תבוא)

מענין, נעתיק כלשוננו את דברי רבי יעקב עמדין צ"ל (הגה' לש"ס יומא שם כא, ב) "מקצת ומעין זה הפלא נמצא גם היום במחוז טאקייע לפעמים מוצאים גריני זהב בתוך הענבים הגדלים בהר גם אף חוטי זהב גדלים על גביהם בחוף כך הגידול לי רבים בני סמכא שראוים בעיניהם. שם ידוע במחוז ראוואוי במדינת אונגריין צומחין מן די זהב. עוד הוגד לי ושמעתי שגפול בערימות חיותי שבלות של זהב שקנה אותה יהודי אחד וממנה נתעשר ספרוהו לי כדבר מפורסם שם בין אנשים נאמנים." עכ"ל.

עכ"פ שיהא האור שמח (הלכות מעילה ה, ו) איך התפרנסו הכהנים מגידולי ההקדש הג"ל. וכתב היות ועיקרם ע"י נס מותר, ואינם כגידולי הקרקע המבואר בשיטת ר"ש שאסורים מחמת יניקת ההקדש.

ושאל שם האור שמח מדוע ההקדש, לא זכה בפירות מצד קנין חצר. ועיי"ש. אולם הנושא של "חצר להקדש" תלוי במחלוקת ראשונים גדולה וסוגיא זו עיקרא לקמן (עט, א), שיטת הרשב"ם והתוס' (עט, א) שכל קנין חצר הוא חידוש, ואם למדנו שדין חצר מועיל מצד יד, אין יד להקדש. הרמב"ן (שם בב"ב) מסיים דבריו שיש לומר שיש חצר להקדש, והנושא שם בסוגיא שאין מעילה בזכיה, ואכמ"ל.